

Visuomenės informavimo etikos asociacija

ĮSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Visuomenės informavimo etikos asociacija (toliau – Asociacija) yra ribotos civilinės atsakomybės savarankiškas viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija.
2. Asociacija turi antspaudą su savo pavadinimu ir sąskaitą banke.
3. Asociacijos veiklos laikotarpis yra neribotas.
4. Asociacijos finansiniai metai yra kalendoriniai metai.
5. Asociacijos buveinė gali būti keičiama visuotinio narių susirinkimo sprendimu.
6. Asociacija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu, Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksu (toliau – Kodeksas), Europos Komisijos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija „Dėl žurnalistinės etikos“, kitais taikytiniais teisės aktais ir šiais įstatais.

II. ASOCIACIJOS VEIKLOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, SRITYS IR RŪŠYS

7. Asociacijos veiklos pagrindinis tikslas – vienijant viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų ir žurnalistų organizacijas, užtikrinti Kodekso nuostatų laikymąsi, visuomenės informavimo etikos principų puoselėjimą visuomenės informavimo veikloje, ugdyti visuomenės sąmoningumą vertinant visuomenės informavimo procesus bei naudojantis viešąja informacija.
8. Asociacijos uždaviniai:
 - 8.1 rūpintis viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų profesinės etikos ugdymu;
 - 8.2 skatinti profesinės etikos savireguliaciją bei kelti profesinės etikos kokybę;
 - 8.3 nagrinėti profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę;
 - 8.4 nagrinėti asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Kodekso nuostatas, taip pat nagrinėti viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų tarpusavio ginčus dėl Kodekso pažeidimų;
 - 8.5 bendradarbiaujant su valstybės įstaigomis ir institucijomis užtikrinti visuomenės raštingumo naudojantis visuomenės informavimo priemonėmis plėtrą, informacijos kritinio vertinimo ir analizės principų sklaidą;
 - 8.6 organizuoti renginius visuomenės informavimo srities profesinės etikos klausimais, dalyvauti įgyvendinant valstybės institucijų strateginio planavimo programas, veiklos planus.
 - 8.7 palaikyti ryšius ir bendradarbiauti su viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus ir žurnalistus prižiūrinčiomis, kontroliuojančiomis ir kitomis valstybinės valdžios institucijomis, audiovizualinių paslaugų sektoriaus organizacijomis ir asociacijomis;
 - 8.8 rinkti ir teikti savo nariams bei visuomenei informaciją apie visuomenės informavimo etiką bei su jos reguliavimu susijusius klausimus;
 - 8.9 kartu su viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų organizacijomis teisės aktų nustatyta tvarka tvirtinti, keisti bei pildyti Kodeksą, sistemingai jį peržiūrėti, inicijuoti aktualius pakeitimus.
9. Asociacija gali turėti ir įgyti tik tokias civilines teises ir pareigas, kurios neprieštaruja jos veiklos tikslams, nustatytiems Civiliniame kodekse, Asociacijų įstatyme ir Asociacijos įstatuose. Asociacija turi teisę vykdyti įstatymų nedraudžiamą ūkinę komercinę veiklą, kuri neprieštaruja jos įstatams ir reikalinga jos tikslams pasiekti, uždaviniams įgyvendinti.

III. NARYSTĖ ASOCIACIJOJE, ASOCIACIJOS NARIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

10. Asociacijos nariais gali būti ne mažiau kaip 3 metus visuomenės informavimo srityje nepertraukiamai veikiančios organizacijos – juridiniai asmenys, kurios vienija viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus ir žurnalistus, taip pat yra gavusios ne mažiau kaip 3 jau esamų Asociacijos narių rekomendacijas.
11. Norėdamas tapti Asociacijos nariu, juridinis asmuo privalo:
 - 11.1 pateikti Direktoriui prašymą dėl narystės, juridinio asmens steigimo dokumentų ar kitų dokumentų kopijas, kuriuose reglamentuotas juridinio asmens pagrindinės veiklos pobūdis;
 - 11.2 pateikti jau esamų 3 Asociacijos narių rekomendacijas.
12. Visuotinis narių susirinkimas svarsto kandidato į Asociacijos narius priėmimo klausimą. Sprendimas dėl priėmimo į Asociacijos narius priimamas ne mažiau kaip 2/3 visų Asociacijos narių balsų dauguma. Prieš balsavimą dėl priėmimo į Asociacijos narius visuotinis narių susirinkimas paprasta dalyvaujančių Asociacijos narių balsų dauguma nusprendžia dėl būsimo balsavimo būdo: ar sprendimas dėl priėmimo į Asociacijos narius bus priimamas atviru balsavimu, ar slaptu balsavimu. Nariu tampama įnešus visuotinio narių susirinkimo nustatyto dydžio įnašą. Visuotinis narių susirinkimas gali atsisakyti priimti naują narį, jeigu:
 - 12.1 į Asociaciją stojantis asmuo neatitinka šių įstatų 10 punkte numatytų reikalavimų ir (ar) pateikė ne visus šių įstatų 11 punkte nurodytus dokumentus;
 - 12.2 į Asociaciją stojanti organizacija vienija viešosios informacijos rengėjus, skleidėjus, žurnalistus, kurių didžioji dalis jau yra atstovaujami Asociacijoje per kurią nors kitą jos narį;
 - 12.3 dėl kitų priežasčių, kurias visuotinis narių susirinkimas pripažįsta svarbiomis.
13. Asociacijos narys gali būti pašalintas iš Asociacijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu, jeigu:
 - 13.1 Asociacijos narys to prašo pateikdamas Direktoriui prašymą dėl narystės nutraukimo;
 - 13.2 Asociacijos narys pažeidžia Asociacijos įstatus;
 - 13.3 Asociacijos narys nesumoka Asociacijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu nustatytų nario ir (ar) kitų įmokų, mokesčių ir to nepadarą per papildomai nustatytą 30 kalendorinių dienų terminą.
14. Visuotinis narių susirinkimas svarsto Asociacijos nario pašalinimo klausimą. Sprendimas dėl Asociacijos nario pašalinimo priimamas ne mažiau kaip 2/3 visų Asociacijos narių balsų dauguma.
15. Asociacijos narys turi tokias teises:
 - 15.1 dalyvauti ir balsuoti Asociacijos visuotiniame narių susirinkime;
 - 15.2 naudotis Asociacijos teikiamomis paslaugomis;
 - 15.3 susipažinti su Asociacijos dokumentais ir gauti visą Asociacijos turimą informaciją apie jos veiklą;
 - 15.4 bet kada išstoti iš Asociacijos. Tokiu atveju stojamieji nario įnašai ir nario mokesčiai ar kitaip Asociacijai nuosavybėn perduotos lėšos ir turtas negražinami;
 - 15.5 teikti pasiūlymus Asociacijos visuotiniam narių susirinkimui, Asociacijos valdymo organams, dalyvauti juos svarstant;
 - 15.6 kitas teisės aktuose ir Asociacijos įstatuose nustatytas teises.
16. Asociacijos narys turi tokias pareigas:
 - 16.1 laikytis Asociacijos įstatų;
 - 16.2 teikti Asociacijai informaciją bei kitą pagalbą, būtiną jos tikslams pasiekti;
 - 16.3 laiku sumokėti stojamąjį įnašą, nario bei kitus mokesčius, jei tokie yra nustatyti Asociacijos visuotinio narių susirinkimo sprendimais.

IV. ASOCIACIJOS ORGANAI

17. Asociacijos organai yra:
 - 17.1 visuotinis narių susirinkimas;
 - 17.2 kolegialus Asociacijos valdymo organas – Visuomenės informavimo etikos komisija (toliau – Komisija);

17.3 vienasmenis Asociacijos valdymo organas – Direktorius.

V. VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

18. Asociacijos visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias Asociacijos organas.
19. Visuotinis narių susirinkimas:
 - 19.1 keičia Asociacijos įstatus;
 - 19.2 priima sprendimą dėl Asociacijos buveinės keitimo;
 - 19.3 skiria (renka) ir atšaukia Direktorius, nustato jo atlyginimo dydį;
 - 19.4 nustato Asociacijos narių stojamųjų įnašų dydį ir narių mokesčių dydį, jų mokėjimo tvarką;
 - 19.5 ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo finansinių metų pabaigos tvirtina Asociacijos metinę finansinę atskaitomybę;
 - 19.6 priima sprendimą dėl Asociacijos pertvarkymo ar pabaigos (reorganizavimo ar likvidavimo);
 - 19.7 priima sprendimą dėl kitų juridinių asmenų steigimo ar dėl tapimo kitų juridinių asmenų dalyviu;
 - 19.8 vadovaudamasis teisės aktais siūlo, teikia ir (ar) skiria kandidatus į institucijas, organizacijas, organus;
 - 19.9 priima sprendimus dėl Asociacijos narių pašalinimo, naujų narių priėmimo;
 - 19.10 kiekvienais metais iki vasario 15 dienos patvirtina praėjusių metų pajamų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitą;
 - 19.11 tvirtina Asociacijos darbuotojų skaičių ir jų darbo užmokesčio dydžius;
 - 19.12 priima sprendimus dėl filialų ir atstovybių steigimo bei jų veiklos nutraukimo ir tvirtina jų nuostatus;
 - 19.13 priima sprendimą dėl Asociacijos audito atlikimo;
 - 19.14 tvirtina Asociacijos konfidencialios informacijos sąrašą.
20. Visuotinis narių susirinkimas sprendžia ir kitus teisės aktuose ir Asociacijos įstatuose visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus, jei pagal teisės aktus tai nepriskirta kitų Asociacijos organų kompetencijai ir jei pagal esmę tai nėra valdymo organo funkcijos.
21. Visuotinis narių susirinkimas neturi teisės pavesti kitiems Asociacijos organams spręsti visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priklausančių klausimų.
22. Eilinį visuotinį narių susirinkimą šaukia Direktorius bent kartą per metus, bet ne vėliau kaip iki kiekvienų metų vasario 15 d.
23. Neeilinio visuotinio narių susirinkimo sušaukimo iniciatyvos teisę turi:
 - 23.1 1/3 Asociacijos narių;
 - 23.2 Direktorius;
 - 23.3 daugiau nei 1/2 Komisijos narių;
 - 23.4 Komisijos pirmininkas.
24. Apie šaukiamą visuotinį narių susirinkimą ne vėliau kaip 10 kalendorinių dienų iki visuotinio narių susirinkimo dienos elektroniniu paštu pranešama kiekvienam nariui. Pranešime apie susirinkimą nurodoma susirinkimo data, vieta, kieno iniciatyva šaukiamas susirinkimas, pridedamas darbotvarkės projektas. Susirinkimo metu susirinkimo darbotvarkė gali būti papildoma Asociacijos nario siūlymu, jeigu susirinkime dalyvauja visi Asociacijos nariai. Visuotinis narių susirinkimas gali būti šaukiamas nesilaikant šių terminų, jei su tuo raštu sutinka ne mažiau kaip 2/3 Asociacijos narių.
25. Visuotiniame narių susirinkime sprendžiamą balsą teisę turi visi Asociacijos nariai. Vienas narys visuotiniame narių susirinkime turi vieną balsą. Asociacijos narys – juridinis asmuo gali būti atstovaujamas visuotiniame narių susirinkime tik to juridinio asmens darbuotojų, dalyvių ar valdymo organo narių.
26. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimus, kai jame dalyvauja daugiau kaip 1/2 Asociacijos narių. Visuotinio narių susirinkimo sprendimas, išskyrus šių įstatų 27 punkte nurodytus sprendimus, laikomas priimtu, kai už jį gauta daugiau balsavimo metu dalyvaujančių narių balsų „už“ negu „prieš“

(asmenys, balsuodami susilaukę, neskaičiuojami, tai yra jie laikomi balsavimo metu nedalyvavusiais asmenimis).

27. Žemiau nurodytiems Visuotinio narių susirinkimo sprendimams priimti reikia ne mažiau kaip 2/3 visų Asociacijos narių balsų:
 - 27.1 keisti Asociacijos įstatus;
 - 27.2 priimti sprendimą dėl Asociacijos pertvarkymo ar pabaigos (reorganizavimo ar likvidavimo);
 - 27.3 siūlyti, teikti ir (ar) skirti kandidatus į institucijas, organizacijas, organus.
28. Jeigu visuotiniame narių susirinkime nėra kvorumo, įstatų nustatyta tvarka turi būti šaukiamas pakartotinis visuotinis narių susirinkimas, kuris turi teisę priimti sprendimus neįvykusio susirinkimo darbotvarkės klausimais, nesvarbu, kiek susirinkime dalyvavo Asociacijos narių.
29. Asociacijos visuotinis narių susirinkimas gali būti šaukiamas teismo sprendimu, jei jis nebuvo sušauktas Asociacijos įstatų nustatyta tvarka ir dėl to į teismą kreipėsi Asociacijos narys ar valdymo organas.
30. Visuotinio narių susirinkimo pakeistus įstatus pasirašo visuotinio narių susirinkimo įgaliotas asmuo.

VI. ASOCIACIJOS KOMISIJA

31. Komisija (Visuomenės informavimo etikos komisija) – kolegialus Asociacijos sprendimus pagal šių įstatų 35 punkte ir Visuomenės informavimo įstatyme numatytą kompetenciją priimantis valdymo organas.
32. Komisijos narių skaičius – 8. Komisijos kadencija trunka 3 metus.
33. Asociacijos nariai deleguoja po vieną asmenį (narį) į Komisiją. Komisijos nariu gali būti tik aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir 5 metų veiklos patirtį visuomenės informavimo srityje turintis asmuo. Komisija išsirenka iš savo narių kadencijos laikotarpiui Komisijos pirmininką ir Komisijos pirmininko pavaduotoją. Jeigu tam tikras Asociacijos narys nedeleguoja į Komisiją asmens (nario), Komisija veikia be šio nario. Jeigu Asociacijos narių skaičius tampa didesnis nei 7 arba mažesnis nei 7, visuotinis narių susirinkimas, priimdamas sprendimą dėl naujo nario į Asociaciją priėmimo arba dėl Asociacijos nario pašalinimo, privalo išspręsti klausimą dėl Komisijos narių skaičiaus pakeitimo ir (arba) kitos Komisijos formavimo (rinkimo, delegavimo) tvarkos (t.y. įstatų pakeitimo).
34. Asociacijos narys turi teisę bet kada atšaukti savo deleguotą Komisijos narį. Komisijos narys turi teisę atsistatydinti iš Komisijos ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų pateikęs prašymą Direktoriui. Šiais atvejais Asociacijos narys, kurio deleguotas Komisijos narys yra atšaukiamas ir (ar) atsistatydina, privalo per 14 kalendorinių dienų deleguoti naują narį į Komisiją likusiam Komisijos kadencijos laikotarpiui.
35. Komisija atlieka šias funkcijas:
 - 35.1 rūpinasi viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų profesinės etikos ugdymu;
 - 35.2 nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę;
 - 35.3 nagrinėja asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Kodekso nuostatas, taip pat nagrinėja viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų tarpusavio ginčus dėl Kodekso pažeidimų;
 - 35.4 bendradarbiaudama su valstybės įstaigomis ir institucijomis užtikrina visuomenės raštingumo naudojantis visuomenės informavimo priemonėmis plėtrą, informacijos kritinio vertinimo ir analizės principų sklaidą;
 - 35.5 organizuoja renginius visuomenės informavimo srities profesinės etikos klausimais, dalyvauja įgyvendinant valstybės institucijų strateginio planavimo programas, veiklos planus.
36. Komisija savo veikloje vadovaujasi Konstitucija, Visuomenės informavimo įstatymu, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais, taip pat Kodeksu, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija „Dėl žurnalistinės etikos“.
37. Komisija dirba pagal Komisijos patvirtintą darbo reglamentą. Komisija, priimdama sprendimus, turi teisę pasitelkti nepriklausomų ekspertų. Komisijos sprendimai dėl profesinės etikos ar kitų pažeidimų skelbiami Visuomenės informavimo įstatyme nustatyta tvarka.

38. Komisija finansuojama iš Asociacijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu skirtų Asociacijos lėšų. Komisijos nariams už jų darbą Komisijoje gali būti atlyginama visuotinio narių susirinkimo sprendimu, kuriame nustatomi ir atlyginimo dydžiai.
39. Komisija kiekvienais metais iki kovo 31 dienos viešai paskelbia praėjusių kalendorinių metų veiklos ataskaitą.
40. Komisija gali priimti sprendimus, kai jos posėdyje dalyvauja daugiau kaip 1/2 delegaluotų narių. Komisijos sprendimai priimami paprasta posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma, išskyrus sprendimus dėl Kodekso pažeidimų, kurie yra priimami daugiau kaip 1/2 visų delegaluotų Komisijos narių balsų dauguma.
41. Komisija į kiekvieną savo posėdį kviečia Asociacijos Direktorių ir sudaro jam galimybę susipažinti su medžiaga darbotvarkės klausimais.

VII. DIREKTORIUS

42. Direktorių skiria (renka) ir atšaukia visuotinis narių susirinkimas.
43. Direktoriui už jo veiklą Asociacijoje gali būti atlyginama. Atlyginimo dydį nustato Visuotinis narių susirinkimas. Darbo sutartį su Direktoriumi sudaro visuotinio narių susirinkimo įgaliojamas asmuo.
44. Direktorius be Civilinio kodekso 2.82 straipsnyje numatytų funkcijų:
 - 44.1 pagal visuotinio narių susirinkimo sprendimu patvirtintą Asociacijos darbuotojų skaičių ir jų darbo užmokesčio dydžius priima į darbą ir atleidžia darbuotojus, sudaro su jais darbo sutartis;
 - 44.2 ne vėliau kaip iki vasario 15 d. parengia ir pateikia visuotiniam narių susirinkimui praėjusių metų Asociacijos veiklos ataskaitą bei finansinių ataskaitų rinkinį;
 - 44.3 skelbia ar organizuoja viešos informacijos paskelbimą;
 - 44.4 organizuoja savanoriškus darbus Vyriausybės nustatyta tvarka;
 - 44.5 organizuoja bei parūpina patalpas, ryšio priemones, interneto svetainės palaikymą ir kitas reikiamas priemones Komisijos posėdžiams ir kitai jos veiklai iš visuotinio narių susirinkimo sprendimu skirtų Asociacijos lėšų;
 - 44.6 sprendžia kitus Asociacijų įstatyme ir Asociacijos įstatuose valdymo organo kompetencijai priskirtus klausimus, jeigu įstatai jų nepriskiria Komisijos kompetencijai.
45. Direktorius sudaro sandorius Asociacijos vardu. Jei sandorio suma viršija 5000 Eur (penkis tūkstančius eurų), Direktorius privalo tokiam sandoriui gauti Komisijos pritarimą.

VIII. TURTO IR LĖŠŲ ŠALTINIAI

46. Asociacijos veikla finansuojama iš:
 - 46.1 metinių įmokų už transliavimo ir (ar) retransliavimo licencijas teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 46.2 stojamųjų įnašų ir narių mokesčių;
 - 46.3 kitų teisėtais būdais Asociacijos gautų pajamų.
47. Asociacija turi teisę gauti paramą.

IX. LĖŠŲ IR PAJAMŲ NAUDOJIMO, ASOCIACIJOS VEIKLOS KONTROLĖS TVARKA

48. Lėšos ir pajamos naudojamos Asociacijos tikslams įgyvendinti.
49. Direktorius ne vėliau kaip iki vasario 1 d. parengia ir pateikia visuotiniam narių susirinkimui praėjusių metų Asociacijos veiklos ataskaitą.
50. Asociacijos veiklos kontrolę vykdo visuotinio narių susirinkimo 3 metų laikotarpiui paskirtas revizorius. Revizoriumi negali būti Komisijos narys, Asociacijos darbuotojas. Visuotinis narių susirinkimas skirdamas revizorių nustato revizoriaus atlyginimą, jei visuotinio narių susirinkimo sprendimu revizoriui atlyginimas mokamas.
51. Revizorius privalo:

- 51.1 tikrinti Asociacijos metinę finansinę atskaitomybę ir kitus buhalterinės apskaitos dokumentus, Asociacijos sudarytus sandorius;
 - 51.2 visuotinio narių susirinkimo ar Direktorius pavedimu atlikti Asociacijos finansinius patikrinimus;
 - 51.3 visuotiniame narių susirinkime pateikia revizijos ataskaitą.
52. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimą dėl Asociacijos audito atlikimo. Šiuo atveju visuotinis narių susirinkimas paskiria auditorių (audito) įmonę auditui atlikti.

X. PRANEŠIMŲ IR SKELBIMŲ PASKELBIMO TVARKA, PAGAL KURIĄ SKELBIAMA VIEŠA INFORMACIJA

- 53. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais atvejais, kai Asociacijos pranešimai turi būti paskelbti viešai, jie skelbiami Vyriausybės nustatyta tvarka juridinių asmenų registro tvarkytojo leidžiamame elektroniniame leidinyje viešiams pranešimams skelbti.
- 54. Komisijos sprendimai dėl profesinės etikos ar kitų pažeidimų skelbiami Visuomenės informavimo įstatyme nustatyta tvarka.

XI. DOKUMENTŲ IR KITOS INFORMACIJOS APIE ASOCIACIJOS VEIKLĄ PATEIKIMO ASOCIACIJOS NARIAMS TVARKA

- 55. Asociacijos nariui raštu pareikalavus, Direktorius ne vėliau kaip per 10 dienų nuo reikalavimo gavimo dienos privalo sudaryti nariui galimybę susipažinti ir (ar) pateikti kopijas šių dokumentų: Asociacijos įstatų, veiklos ataskaitų, audito išvadų, ataskaitų, visuotinių narių susirinkimų protokolų ar kitų dokumentų, kuriais įforminti visuotinio narių susirinkimo sprendimai, kitų Asociacijos dokumentų, kurie turi būti vieši pagal įstatymus, jei šiuose dokumentuose nėra konfidencialios informacijos, kurios sąrašą tvirtina visuotinis narių susirinkimas.
- 56. Asociacijos narių grupė, kuriems priklauso ne mažiau kaip 1/2 visų balsų visuotiniame narių susirinkime, pateikę Direktoriumi jo nustatytos formos rašytinį įsipareigojimą neatskleisti konfidencialios informacijos, turi teisę susipažinti su visais Asociacijos dokumentais. Už konfidencialios informacijos atskleidimą Asociacijos nariai atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Įstatai patvirtinti Visuomenės informavimo etikos asociacijos eiliniame visuotiniame narių susirinkime 2019 m. sausio 31 d.

Visuomenės informavimo etikos asociacijos visuotinio narių susirinkimo įgaliotas pasirašyti įstatus asmuo:

Direktorius Viktoras Popandopula _____